

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, **XXX**
[...](2021) **XXX** draft

ANNEX

MELLÉKLET

a következőhöz:

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A következő tervezet tartalmának jóváhagyása

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

**Iránymutatás az uniós versenyjognak az egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételeire
vonatkozó kollektív szerződésekre történő alkalmazásáról**

MELLÉKLET

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Iránymutatás az uniós versenyjognak az egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételeire vonatkozó kollektív szerződésekre történő alkalmazásáról

TERVEZET

1. BEVEZETÉS

- (1) Ez az iránymutatás meghatározza azokat az elveket, amelyek alapján az egyéni önfoglalkoztatók¹ és más vállalkozás(ok) (a továbbiakban: az üzleti partnerek²) közötti, az egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételeire vonatkozó kollektív tárgyalások eredményeként létrejött, vállalkozások közötti megállapodások, vállalkozások társulásai által hozott döntések és összehangolt magatartások (a továbbiakban együttesen: megállapodások) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (a továbbiakban: az EUMSZ 101. cikke) alapján értékelendők.
- (2) Az EUMSZ 101. cikke tiltja a vállalkozások közötti olyan megállapodásokat, amelyek korlátozzák a belső piacon belüli versenyt, különösen akkor, ha közvetlen vagy közvetett módon rögzítik a beszerzési vagy eladási árakat, illetve bármely egyéb üzleti feltételt. Az uniós verseny szabályok az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) bekezdésén alapulnak, amely előírja az Unió számára egy belső piac létrehozását, a versenytorzulás elkerülését biztosító rendszert is beleértve³.
- (3) Az EUSZ 3. cikkének (3) bekezdése arról is rendelkezik, hogy az Uniónak egy „magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaság” létrehozását kell előmozdítania. E célból az Unió elismeri a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások fontos szerepét, és az EUMSZ 152. cikke értelmében kötelezettséget vállal arra, hogy „önállóságuk tiszteletben tartása mellett elősegíti a szociális partnerek közötti párbeszédet”. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 28. cikke szintén elismeri a kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez való jogot. A jobb munkafeltételek és a megfelelő szociális védelem szintén a szociális jogok európai pillérének alapelveit képezik, amelynek értelmében „a tagállami gyakorlatnak megfelelően konzultálni kell a szociális partnerekkel a gazdasági, foglalkoztatási és szociális intézkedések kialakításáról és végrehajtásáról”, továbbá „arra kell ösztönözni a szociális partnereket, hogy az őket érintő kérdésekben tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek”⁴.

¹ Ezen iránymutatás alkalmazásában az „egyéni önfoglalkoztató” kifejezés olyan személyekre vonatkozik, akik nem rendelkeznek munkaszerződéssel vagy nem állnak munkaviszonyban, és akik az érintett szolgáltatások nyújtása során elsősorban saját személyes munkájukra támaszkodnak.

² Ezen iránymutatás alkalmazásában az „üzleti partnerek” kifejezés olyan vállalkozásokra vonatkozik, amelyekkel az egyéni önfoglalkoztatók szerződtek (azaz e vállalkozók szakmai ügyfelei), beleértve az ilyen vállalkozások társulásait is.

³ Az EUMSZ VII. címe 1. fejezetének 1. szakasza, valamint az EUSZ és az EUMSZ 27. jegyzőkönyve.

⁴ A szociális jogok európai pillére, 8. pont; https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hu

- (4) Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) figyelembe vette az EU szociálpolitikai célkitűzéseit, amikor a szociális partnerek közötti kollektív tárgyalások összefüggésében megállapította, hogy a munkáltatókat és munkavállalókat képviselő szervezetek közötti kollektív szerződések bizonyos versenykorlátozó hatásokkal járnak, és a munkafeltételek javítása céljából szükségesek⁵. Ezért a munkáltatók és a munkavállalók közötti kollektív tárgyalások keretében kötött, a munkafeltételek (többek között a díjazás) javítására irányuló megállapodások jellegüknél és céljuknál fogva nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá, és így nem sértik az uniós versenyjogot⁶.
- (5) A Bíróság azt is tisztázta, hogy az EUMSZ 101. cikkének hatálya alól történő kizárás kiterjed a munkáltatók és a látszólagos önálló vállalkozó⁷ tagjaik – vagyis a munkavállalókkal hasonló helyzetben lévő szolgáltatók⁸ – nevében és érdekében tárgyaló munkavállalói szervezetek között létrejött kollektív szerződésekre is. Ebben az összefüggésben a Bíróság szerint egy magánszemély akkor tekinthető látszólagos önálló vállalkozónak, ha: i. munkáltatója irányítása alatt dolgozik különösen a munkavégzés idejének, helyének és tartalmának meghatározását illetően; ii. nem osztozik a munkáltató kereskedelmi kockázataiban, és iii. a munkaviszony időtartama alatt a munkáltató vállalkozásának szerves részét képezi. Ezek a kritériumok attól függetlenül alkalmazandók, hogy az adott személyt a nemzeti jog adózási, közigazgatási vagy szervezeti okokból önálló vállalkozónak minősítette-e, és az adott ügy tényállásának fényében eseti alapon történő értékelést tesznek szükségessé⁹.
- (6) Az elmúlt években a munkaerőpiac alapvető változásokon ment keresztül, amit az üzleti és személyi szolgáltatási tevékenységek alvállalkozásba adásának és kiszervezésének terjedése, valamint a termelési folyamatok digitalizációja és az onlineplatform-gazdaság térnyerése befolyásolt. Az önálló vállalkozói tevékenység

⁵ A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 22. pont; A Bíróság 1999. szeptember 21-i ítélete, Albany International BV kontra Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie, C-67/96, ECLI:EU:C:1999:430, 59. pont; A Bíróság 2007. december 11-i ítélete, International Transport Workers' Federation és Finnish Seamen's Union kontra Viking Line ABP és OÜ Viking Line Eesti, C-438/05, ECLI:EU:C:2007:772, 49. pont; A Bíróság 2009. július 9-i ítélete, 3F kontra az Európai Községek Bizottsága, C-319/07, ECLI:EU:C:2009:435, 50. pont.

⁶ A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 23. pont; A Bíróság 1999. szeptember 21-i ítélete, Albany International BV kontra Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie, C-67/96, ECLI:EU:C:1999:430, 60. pont; A Bíróság 1999. szeptember 21-i ítélete, Brentjens' Handelsonderneming BV kontra Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen, C-115/97, ECLI:EU:C:1999:434, 57. pont; A Bíróság 1999. szeptember 21-i ítélete, Maatschappij Drijvende Bokken BV kontra Stichting Pensioenfonds voor de Vervoer- en Havenbedrijven, C-219/97, ECLI:EU:C:1999:437, 47. pont; A Bíróság 2000. szeptember 12-i ítélete, Pavel Pavlov és társai kontra Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten, C-180/98, ECLI:EU:C:2000:428, 67. pont; A Bíróság 2000. szeptember 21-i ítélete, Hendrik van der Woude kontra Stichting Beatrixoord ítélet, C-222/98, ECLI:EU:C:2000:475, 22. pont; A Bíróság 2011. március 3-i ítélete, AG2R Prévoyance kontra Beaudout Père et Fils SARL, C-437/09, ECLI:EU:C:2011:112, 29. pont.

⁷ Szemben a valódi önálló vállalkozókkal, akik szabadon választhatják meg tevékenységüket, a munkavégzés helyét, idejét és módját, és saját kockázataikra végezhetik azt.

⁸ A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 30–31. pont.

⁹ A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 36–37. pont.

aránya az EU-ban viszonylag magas, és az elmúlt években jelentősen nőtt, főként az onlineplatform-gazdaságban.

- (7) Bár ezek a fejlemények növelték a munkaerőpiac rugalmasságát és hozzáférhetőségét, egyes esetekben nehéz munkafeltételeket is eredményeztek az onlineplatform-gazdaságban és azon túl is. Előfordulhat, hogy egyes önfoglalkoztatók – még ha nem is integrálódtak be teljes mértékben a megbízójuk üzleti tevékenységébe, mint a munkavállalók – nem teljesen függetlenek a megbízójuktól, vagy nem rendelkeznek kellő tárgyalási pozícióval ahhoz, hogy befolyásolják a munkafeltételeiket. Emellett a Covid19-válság sok önfoglalkoztatót még kiszolgáltatottabbá tett, mivel jövedelemkiesésüket súlyosbították a gyenge vagy nem létező nemzeti szociális biztonsági rendszerek és célzott támogatási intézkedések¹⁰.
- (8) Ha az önfoglalkoztatók összességében a munkavállalókéhoz hasonló helyzetben vannak, akkor egyes esetekben látszólagos önfoglalkoztatónak tekinthetők, és a nemzeti hatóságok/bíróságok munkavállalóvá sorolhatják át őket. Bizonyos csoportok a jogszerű vélelem alapján is munkavállalónak tekinthetők. Ha azonban nem sorolják át őket munkavállalóvá, a kollektív tárgyalásokhoz való hozzáférés még így is lehetővé teheti számukra, hogy javítsanak munkafeltételeiken.
- (9) Az EUMSZ 101. cikkében foglalt tilalom a „vállalkozásokra” vonatkozik, amely tág fogalom, és minden gazdasági tevékenységet folytató jogalanyra kiterjed, függetlenül azok jogállásától és finanszírozásuk módjától¹¹. Következésképpen a valódi önfoglalkoztatók – még akkor is, ha önállóan dolgozó személyek – főszabály szerint az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozásoknak minősülnek, mivel egy adott piacon díjazás ellenében kínálják szolgáltatásaikat, és tevékenységüket független gazdasági szereplőként végzik¹². A szolgáltató nemcsak akkor veszítheti el a vállalkozás jogállását, ha a gyakorlatban alárendelt helyzetben van, hanem gazdasági függés esetén is, egy adott eset tényállásának értékelése alapján¹³. A jelenlegi munkaerőpiaci fejlemények – és különösen az onlineplatform-gazdaság megjelenése – megerősítik az azzal kapcsolatos bizonytalanságot, hogy az önfoglalkoztatók által vagy nevében kötött kollektív szerződések mely körülmények között tekinthetők úgy, hogy nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá.

¹⁰ Európai Parlament, 2021. október 13-i jelentés a művészek helyzetéről és a kulturális helyreállításról az Unióban (2020/2261(INI)), Kulturális és Oktatási Bizottság, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0283_HU.html

¹¹ A Bíróság 1991. április 23-i ítélete, Klaus Höfner és Fritz Elser kontra Macrotron GmbH, C-41/90, ECLI:EU:C:1991:161, 21. pont; A Bíróság 1995. november 16-i ítélete, Fédération Française des Sociétés d'Assurance, Sociétés Paternelle-Vie, Union des Assurances de Paris-Vie és Caisse d'Assurance et de Prévoyance Mutuelle des Agriculteurs kontra Ministère de l'Agriculture et de la Pêche, C-244/94, ECLI:EU:C:1995:392, 14. pont; A Bíróság 1997. december 11-i ítélete, Job Centre coop. arl., C-55/96, ECLI:EU:C:1997:603, 21. pont.

¹² A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 27. pont; A Bíróság 2013. február 28-i ítélete, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas kontra Autoridade da Concorrência, C-1/12, ECLI:EU:C:2013:127, 36–37. pont; A Bíróság 2006. december 14-i ítélete, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio kontra Compañía Española de Petróleos SA, C-217/05, ECLI:EU:C:2006:784, 45. pont.

¹³ A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 33. pont; A Bíróság 2006. december 14-i ítélete, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio kontra Compañía Española de Petróleos SA, C-217/05, ECLI:EU:C:2006:784, 43–44. pont.

- (10) Mindezek alapján ez az iránymutatás egyértelművé teszi, hogy i. a kollektív szerződések bizonyos kategóriái nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá; és hogy ii. a Bizottság a kollektív szerződések bizonyos más kategóriáival szemben nem fog beavatkozni.
- (11) Ez az iránymutatás kifejti, hogy a Bizottság hogyan fogja alkalmazni az uniós versenyjogot, az uniós jog egyéb szabályai vagy elvei alkalmazásának sérelme nélkül. Ez az iránymutatás nem érinti a tagállamok szociálpolitikával összefüggő előjogait vagy a szociális partnerek autonómiáját. Nem érinti továbbá a „munkavállaló” vagy az „önálló vállalkozó” fogalmának a nemzeti jog szerinti meghatározását sem¹⁴. Nem érinti a tagállamoknak vagy a szociális partnereknek a munkajog keretében fennálló, a kollektív tárgyalások szervezésével kapcsolatos hatásköreit, sem a szerződő felek azon lehetőségét, hogy az uniós vagy nemzeti jog alapján kérelmezzék foglalkozási viszonyuk átsorolását (vagy hogy az illetékes hatóságok/bíróságok értékeljék az ilyen eseteket).
- (12) Ez az iránymutatás nem érinti továbbá az EUMSZ 101. cikkének a kollektív szerződések tekintetében történő, a Bíróság általi további értelmezését sem. Nem érinti az uniós versenyjognak az EUMSZ 42. cikkében és a releváns uniós jogszabályokban¹⁵ előírtak szerinti, a mezőgazdasági és halászati ágazatra vonatkozó alkalmazását. Továbbá az EUMSZ 101. cikke (3) bekezdése alkalmazásának sérelme nélkül alkalmazandó, amely cikk mentesíti az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése alól azokat a megállapodásokat, amelyek i. hozzájárulnak az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához; ii. biztosítják a fogyasztók méltányos részesedését a megállapodásokból eredő előnyből, iii. csak nélkülözhetetlen versenykorlátozásokat tartalmaznak, és iv. nem teszi lehetővé a felek számára, hogy a szóban forgó termékek vagy szolgáltatások jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt¹⁶.
- (13) A kétségek elkerülése érdekében az ezen iránymutatás hatálya alá nem tartozó önfoglalkoztatók által kötött kollektív szerződések nem sértik automatikusan az EUMSZ 101. cikkét, viszont egyedi elbírálás tárgyát képezik.

¹⁴ A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a munkaviszony lényeges jellemzője az a körülmény, hogy „valamely személy meghatározott ideig, más javára és irányítása alatt díjazás ellenében szolgáltatást nyújt”. Meg kell jegyezni, hogy egy személy „munkavállalóként” vagy „önálló vállalkozóként” történő besorolását elsősorban a nemzeti jog értelmében, eseti alapon kell meghatározni, figyelembe véve a Bíróság ítélkezési gyakorlatát. A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 34. pont; A Bíróság 2013. február 21-i ítélete, L. N. kontra Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte, C-46/12, ECLI:EU:C:2013:97, 40. pont; A Bíróság 2014. szeptember 10-i ítélete, Iraklis Haralambidis v Calogero Casilli, C-270/13, ECLI:EU:C:2014:2185, 28. pont.

¹⁵ A mezőgazdasági termékpiacon közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 206–210. cikke (HL L 347., 2013.12.20., 671. o.). A halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 40. és 41. cikke (HL L 354., 2013.12.28., 1. o.).

¹⁶ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról, 34. pont (HL C 101., 2004.4.27., 97. o.).

2. AZ IRÁNYMUTATÁS ÁLTALÁNOS ALKALMAZÁSI KÖRE

a) *Az ezen iránymutatás hatálya alá tartozó megállapodások típusai*

- (14) Ez az iránymutatás az egyrészt az egyéni önfoglalkoztatók bizonyos kategóriái, másrészt az üzleti partnerük/partnereik között kollektíve tárgyalts és/vagy megkötött valamennyi megállapodásra (a továbbiakban: kollektív megállapodások) alkalmazandó, amennyiben e megállapodások jellegüknél és céljuknál fogva az ilyen egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételeire vonatkoznak.
- (15) Az egyéni önfoglalkoztatók kollektív képviseleti csatornáinak hatályára és formájára vonatkozó tagállami mérlegelési jogkör sérelme nélkül, ez az iránymutatás a kollektív tárgyalások valamennyi formájára vonatkozik, a szociális partnereken vagy más egyesületeken keresztül folytatott tárgyalásoktól kezdve egészen az egyéni önfoglalkoztatók egy csoportja által az üzleti partnerekkel vagy e partnerek szövetségeivel folytatott közvetlen tárgyalásokig. Ide tartoznak továbbá azok az esetek is, amikor az egyéni önfoglalkoztatók olyan meglévő kollektív szerződés hatálya alá kívánnak tartozni, amely azon üzleti partner, amelynek ezek az egyéni önfoglalkoztatók dolgoznak, és munkavállalók/egyéni önfoglalkoztatók egy csoportja között jött létre.
- (16) Az egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételei közé tartoznak az olyan kérdések, mint a díjazás, a munkaidő és a munkaidő-beosztás, a szabadság, a munkavégzés fizikai helyszínei, az egészség és biztonság, a biztosítás és a társadalombiztosítás, valamint azok a feltételek, amelyek mellett az egyéni önfoglalkoztató – például a munkafeltételekre vonatkozó megállapodás megsértése esetén – felhagyhat a szolgáltatásnyújtással. Egyedi elbírálás alá esnek azonban azok a megállapodások, amelyek alapján az egyéni önfoglalkoztatók kollektíve döntenek úgy, hogy nem nyújtanak szolgáltatásokat bizonyos üzleti partnereknek, például azért, mert a szóban forgó üzleti partner nem hajlandó megállapodást kötni a munkafeltételekről. Az ilyen megállapodások korlátozzák a munkaerő-kínálatot, ezért versenyjogi aggályokat vethetnek fel. Amennyiben bizonyítható, hogy a munkaerő-kínálat ilyen összehangolt megtagadása a kollektív szerződés megtárgyalása vagy megkötése szempontjából szükséges és arányos, az ezen iránymutatás alkalmazásában ugyanúgy kezelendő, mint az a kollektív szerződés, amelyhez kapcsolódik (vagy amelyhez sikertelen tárgyalások esetén kapcsolódott volna).
- (17) A kollektív szerződések megkötésének előfeltétele, hogy a kollektív szerződés megkötése előtt az egyes tárgyalási oldalak részéről a felek között bizonyos fokú koordináció valósuljon meg. Az ilyen koordináció az egyes tárgyalási oldalak részéről a felek közötti megállapodás, információcsere vagy kommunikáció formájában valósulhat meg annak érdekében, hogy közös megközelítést határozzanak meg a témára és a tárgyalási formára vonatkozóan (pl. többoldalú vagy képviselők kijelölése révén történő). Amennyiben ez a koordináció a kollektív szerződés tárgyalása vagy megkötése szempontjából szükséges és arányos, ezen iránymutatás alkalmazásában ugyanúgy kell kezelni, mint azt a kollektív szerződést, amelyhez kapcsolódik.
- (18) Ez az iránymutatás nem terjed ki az egyesületek döntéseire vagy egyéni önfoglalkoztatók közötti megállapodásokra az egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételeinek javítása érdekében valamely üzleti partnerrel folytatott tárgyalások (vagy tárgyalások előkészítése) keretén kívül. Különösen nem terjed ki azokra a megállapodásokra, amelyek túlmutatnak a munkafeltételek szabályozásán azáltal, hogy meghatározzák azokat a feltételeket (különösen az árakat), amelyek

mellett az egyéni önfoglalkoztatók vagy üzleti partnereik a fogyasztóknak¹⁷ kínálják a szolgáltatásokat, vagy amelyek korlátozzák a munkáltatók azon szabadságát, hogy az igényeiknek megfelelő munkaerő-szolgáltatókat vegyenek fel.

1. példa

Szituáció: Egyéni önfoglalkoztató futárok a B városban működő három kézbesítési platformnak nyújtják szolgáltatásaikat. A kézbesítési platformok és a futárok között kollektív szerződés van érvényben, amely meghatározza a platformok által a futárok részére fizetendő díjakat, valamint a platformoknak a futárokkal szemben fennálló minimális egészségügyi és biztonsági kötelezettségeit. A kollektív szerződés előírja a futárok számára, hogy szolgáltatásaikat a város egy meghatározott területére korlátozzák. E célból a megállapodás a várost három különböző területre osztja fel, minden egyes platform futáraihoz adott terület tartozik. Ettől függetlenül B városban az egyéni önfoglalkoztató futárok megállapodnak abban, hogy egy adott munkanapon négy óránként legfeljebb húsz kézbesítést végeznek.

Elemzés: A példa két, az EUMSZ 101. cikk értelmében vett, vállalkozások közötti megállapodást tartalmaz: i. a platformok és az egyéni önfoglalkoztató futárok közötti kollektív szerződést; ii. az egyéni önfoglalkoztató futárok közötti külön megállapodást a kézbesítések maximális számáról. A kollektív szerződés ezen iránymutatás hatálya alá tartozik, mivel kollektív tárgyalások eredményeként jött létre, és szabályozza azokat a munkafeltételeket (díjak, egészségügyi és biztonsági feltételek), amelyek mellett az egyéni önfoglalkoztatók szolgáltatásaikat nyújtják a platformok részére. A kollektív szerződés azon része azonban, amely a város területét a három platform között osztja fel, nem a futárok munkafeltételeire vonatkozik, hanem piacfelosztási megállapodásnak minősül, amely ily módon alkalmas arra, hogy az EUMSZ 101. cikk értelmében cél általi versenykorlátozást valósítson meg¹⁸.

Ezzel szemben az egyéni önfoglalkoztató futárok közötti, az egy munkanapra jutó kézbesítések számára vonatkozó külön megállapodás nem az egyéni önfoglalkoztatók és

¹⁷ A fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 1. pontja (HL L 304., 2011.11.22., 64. o.).

¹⁸ Ugyanez a következtetés lenne érvényes akkor, ha a kollektív szerződés olyan kikötést tartalmazna, amely a munkafeltételeken túlmutató egyéb kérdéseket is szabályozna, mint például azt a nyitvatartási időt, amely alatt a három platform szolgáltatásokat nyújt.

üzleti partnerük/partnereik közötti kollektív tárgyalások eredménye, ezért nem tartozik ezen iránymutatás hatálya alá, hanem külön érdemes elemezni.

2. példa

Szituáció: Az X tagállamban működő sportegyesületek megállapodnak abban, hogy az adott sportegyesülettel kötött szerződésük időtartama alatt nem vesznek fel sportolókat egymástól. A klubok a 35 évesnél idősebb sportolók díjazásának mértékét is koordinálják.

Elemzés: A sportklubok közötti megállapodások az EUMSZ 101. cikk értelmében vállalkozások közötti megállapodásoknak minősülnek. Ezek a megállapodások nem tartoznak ezen iránymutatás hatálya alá, mivel azokról nem egyéni önfoglalkoztatók és üzleti partnereik tárgyaltak, és ezért nem minősülnek kollektív szerződésnek. Valószínűsíthető, hogy az első megállapodás céljánál fogva sérti az EUMSZ 101. cikkét, mivel korlátozza a sportklubok közötti, a piacon a legjobb sportolókat felvételére irányuló versenyt. A második (bérmegállapítási) megállapodás célja szintén sértheti az EUMSZ 101. cikkét, mivel lényegében a versenytársak (a klubok) közötti, a termelési költségeik csökkentésére irányuló megállapodás.

Összességében e példa a vállalkozások olyan munkaerőpiaci gyakorlatait mutatja be, amelyek egyértelműen nem tartoznak ezen iránymutatás hatálya alá, és valószínűleg sértik az EUMSZ 101. cikkét. Különösen valószínű, hogy a példában szereplő, sportklubok közötti megállapodások sértik az EUMSZ 101. cikkét, függetlenül attól, hogy önfoglalkoztatókra vagy munkavállalókra vonatkoznak-e.

b) Az ezen iránymutatás hatálya alá tartozó személyek

- (19) Ez az iránymutatás az egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételeivel kapcsolatos kollektív szerződésekre vonatkozik (lásd az iránymutatás III. és IV. szakaszát). Ezen iránymutatás alkalmazásában az „egyéni önfoglalkoztató” kifejezés olyan személyekre vonatkozik, akik nem rendelkeznek munkaszerződéssel vagy nem állnak munkaviszonyban, és akik az érintett szolgáltatások nyújtása során elsősorban saját személyes munkájukra támaszkodnak. Az egyéni önfoglalkoztatók szolgáltatásuk nyújtásához bizonyos árukat vagy eszközöket használhatnak fel. A takarító például takarítóeszközöket használ, a zenész pedig hangszeren játszik. Ezekben az esetekben az árukat kiegészítő eszközként használják a végső szolgáltatás nyújtásához, ezért úgy kell tekinteni, hogy az egyéni önfoglalkoztató saját személyes munkájára támaszkodik. Ezzel szemben ez az iránymutatás nem alkalmazandó azokra a helyzetekre, amikor az egyéni önfoglalkoztató gazdasági tevékenysége pusztán áruk vagy eszközök megosztásából vagy hasznosításából, illetve áruk/szolgáltatások viszonteladásából áll. Ha például egy egyéni önfoglalkoztató szállást ad bérbe vagy gépjárműalkatrészek viszonteladójaként jár el,

ezek a tevékenységek az eszközök hasznosításához és az áruk viszonteladásához kapcsolódnak, nem pedig személyes munka nyújtásához.

- (20) Ezen iránymutatás III. szakasza meghatározza az egyéni önfoglalkoztatókat érintő kollektív szerződések azon kategóriáit, amelyek a Bizottság megítélése szerint nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá, a IV. szakasz pedig a kollektív szerződések azon kategóriáit határozza meg, amelyekkel szemben a Bizottság nem avatkozik be. Az egyéni önfoglalkoztatók és/vagy a kollektív szerződések ezen iránymutatás III. és IV. szakaszában meghatározott kategóriáinak tiszteletben kell tartaniuk az ezen iránymutatás hatályát meghatározó, a II. szakaszban foglalt általános alapelveket és teljes mértékben meg kell felelniük azoknak.

3. AZ EUMSZ 101. CIKKÉNEK HATÁLYÁN KÍVÜL ESŐ, MUNKAVÁLLALÓKHOZ HASONLÓ EGYÉNI ÖNFOGLALKOZTATÓK KOLLEKTÍV SZERZŐDÉSEI

- (21) Azokban az esetekben, amikor az egyéni önfoglalkoztatók a munkavállalókkal hasonló helyzetben lévőnek minősülnek, úgy kell tekinteni, hogy kollektív szerződéseik nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá, függetlenül attól, hogy megfelelnek-e a „látszólagos egyéni önfoglalkoztató” kritériumainak (lásd ezen iránymutatás (5) bekezdését)¹⁹.
- (22) A Bíróság kimondta, hogy az önálló vállalkozói tevékenységet folytató szolgáltatókra vonatkozó kollektív szerződés akkor tekinthető a szociális partnerek közötti párbeszéd eredményének, ha a szolgáltatók a munkavállalókéhoz hasonló helyzetben vannak²⁰, és megerősítette, hogy „napjaink gazdaságában nem mindig lehet egyszerűen meghatározni a szolgáltatást nyújtó önálló vállalkozók vállalkozási státuszát”²¹. A Bíróság azt is kimondta, hogy „a szolgáltató elveszítheti a független gazdasági szereplő minőségét, és így a vállalkozási státuszát, ha a piaci magatartását nem önállóan határozza meg, hanem teljes mértékben a megbízójától függ, mivel egyáltalán nem viseli a megbízó tevékenységéből eredő pénzügyi és kereskedelmi kockázatokat, és a megbízó vállalkozásába integrált segédszervként működik”²².
- (23) E kritériumok alapján, valamint figyelembe véve az uniós és nemzeti szintű munkaerőpiaci fejleményeket (a jogszabályok és az ítélkezési gyakorlat tekintetében), ezen iránymutatás alkalmazásában a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az egyéni önfoglalkoztatók alábbi kategóriái a munkavállalókkal hasonló helyzetben vannak, és ezért az általuk kötött kollektív szerződések nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá²³:

a) Gazdaságilag függő helyzetben lévő egyéni önfoglalkoztatók

¹⁹ A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411; A Bíróság 1999. szeptember 21-i ítélete, Albany International BV kontra Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie, C-67/96, ECLI:EU:C:1999:430.

²⁰ A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 31. pont.

²¹ A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 32. pont.

²² A Bíróság 2014. december 4-i ítélete, FNV Kunsten Informatie en Media kontra Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411, 33. pont; A Bíróság 2006. december 14-i ítélete, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio kontra Compañía Española de Petróleos SA, C-217/05, ECLI:EU:C:2006:784, 43–44. pont.

²³ Egyes egyéni önfoglalkoztatók ezen iránymutatás szerint több kategóriába is tartozhatnak.

- (24) Azok az egyéni önfoglalkoztatók, akik kizárólag vagy túlnyomórészt egy üzleti partnernek nyújtják szolgáltatásaikat, valószínűleg gazdaságilag az adott üzleti partnertől függő helyzetben vannak. Az ilyen egyéni önfoglalkoztatók általában nem függetlenül határozzák meg a piacon tanúsított magatartásukat, és nagymértékben függenek az üzleti partnerüktől, továbbá az üzleti partner vállalkozásának szerves részét képezik. Emellett nagyobb valószínűséggel kapnak utasítást arra vonatkozóan, hogy hogyan végezzék a munkájukat. A gazdaságilag függő egyéni önfoglalkoztatók kérdését számos olyan nemzeti jogszabály is elismerte, amelyek biztosítják az ilyen egyéni önfoglalkoztatók számára a kollektív tárgyaláshoz való jogot, feltéve, hogy megfelelnek a vonatkozó nemzeti intézkedésekben meghatározott kritériumoknak²⁴.
- (25) A Bizottság úgy véli, hogy az egyéni önfoglalkoztató gazdaságilag függő helyzetben van akkor, ha az éves, munkával kapcsolatos összjövedelmének legalább 50 %-a egyetlen üzleti partnertől származik. Ezért a gazdaságilag függő helyzetben lévő egyéni önfoglalkoztatók és azon üzleti partnerük, akiktől gazdasági függésben vannak, között létrejött, a munkafeltételek javítására irányuló kollektív szerződések nem tartoznak az EUMSZ 101. cikk hatálya alá, még akkor sem, ha a szóban forgó egyéni önfoglalkoztatókat a nemzeti hatóságok/bíróságok nem sorolták át munkavállalónak.

3. példa

Szituáció: X társaság építészeti cég, amely számos (önálló vállalkozó) építészmérnököt szerződött projektjeinek kivitelezésére. Az építészek jövedelmének 90 %-a X társaságtól származik. Kollektív tárgyalásokat folytatnak és megállapodást kötnek X társasággal, amely legfeljebb heti 45 órás munkaidőt, 26 naptári nap éves szabadságot és az építészmérnök tapasztalata alapján meghatározott díjazást ír elő.

Elemzés: Az önálló vállalkozó építészmérnökök a többi független vállalkozóhoz hasonlóan általában az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozásnak minősülnek, ezért ezt a rendelkezést alkalmazni kell a közöttük létrejött megállapodásokra. Az önfoglalkoztató építészmérnökök és X társaság között létrejött megállapodás azonban nem tartozik az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá, mivel olyan, a munkafeltételekre vonatkozó kollektív szerződésről van szó, amely X társaság és (gazdasági függőségük szempontjából) a munkavállalókkal hasonló helyzetben lévők tekinthető személyek között jött létre. Ebben a példában az építészmérnökök gazdaságilag függenek az üzleti partnerüktől (X társaságtól), mivel jövedelmük 90 %-a ettől a társaságtól származik. Ezért úgy tekinthetők, hogy X társaság szerves részét képezik.

²⁴ Például Németország a legutóbb a 2020. május 20-i törvény (Szövetségi Jogi Közlöny I., 1055. o.) 8. cikkével módosított, 1969. augusztus 25-én kihirdetett, a kollektív megállapodásokról szóló törvény 12a. szakasza alapján (Szövetségi Jogi Közlöny I., 1323. o.); vagy Spanyolország az önfoglalkoztatói tevékenység jogállásáról szóló, 2007. július 11-i 20/2007. sz. törvény 11. cikke értelmében (Hivatalos Állami Közlöny 2007. július 12-i 166. száma, 29964–29978. o.). Mindkét esetben a gazdasági függőség kritériumára hivatkoztak. Egyes egyéni önfoglalkoztatók ezen irányutatás szerint több kategóriába is tartozhatnak.

b) *Egyéni önfoglalkoztatók, akik munkavállalók „mellett” dolgoznak*

- (26) Azok az egyéni önfoglalkoztatók, akik ugyanazon üzleti partner munkavállalói „mellett”, az azokéval azonos vagy hasonló feladatokat látnak, a munkavállalókkal hasonló helyzetben vannak, mivel szolgáltatásaikat az üzleti partnerük irányítása alatt nyújtják, és nem viselik az üzleti partner tevékenységével járó kereskedelmi kockázatokat, továbbá nem rendelkeznek semmilyen függetlenséggel az érintett gazdasági tevékenység végzése tekintetében. Az illetékes nemzeti hatóságok/bíróságok feladata annak eldöntése, hogy a munkavállalók mellett dolgozó önfoglalkoztatók szerződéses jogviszonyát munkaviszonnyá kell-e minősíteni. Azokban az esetekben azonban, amikor az egyéni önfoglalkoztatókat nem sorolták át munkavállalóvá, a kollektív tárgyalásokban még így is részt vehetnek. Ezt a valóságot több tagállam gyakorlata is elismerte, ahol a kollektív szerződések az ugyanazon ágazatokban tevékenykedő munkavállalókra és önfoglalkoztatókra is vonatkoznak²⁵.
- (27) Ezért az üzleti partner és az e partner munkavállalói „mellett”, az övékével azonos vagy hasonló feladatokat ellátó egyéni önfoglalkoztatók közötti, munkafeltételekre vonatkozó kollektív szerződések nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá, még akkor sem, ha a szóban forgó egyéni önfoglalkoztatókat a nemzeti hatóságok/bíróságok nem sorolták át munkavállalóvá. Ugyanez vonatkozik azokra a kollektív szerződésekre, amelyek a szociális párbeszéd rendszereivel összhangban mind a munkavállalókra, mind az egyéni önfoglalkoztatókra vonatkoznak.

4. példa

Szituáció: X társaság zenekari koncerteket és más klasszikus zenei eseményeket szervez. Több zenész dolgozik X társaságnál munkavállalóként vagy önfoglalkoztatóként, éves szerződés alapján. Ezeket a zenészeket – jogállásuktól függetlenül – X társaság kulturális igazgatója utasítja az általuk elvégzendő munkákról, a próbák időzítéséről és helyéről, valamint azokról a rendezvényekről, amelyeken részt kell venniük. X társaság valamennyi zenésszel kollektív szerződést kötött. A kollektív szerződés heti maximum 45 órás munkaidőt állapított meg, és a zenészek számára ugyanazon a héten három koncert lejátszását követően plusz 1 szabadnapot biztosít.

Elemzés: Az egyéni önfoglalkoztató zenészek az alárendeltség és a feladatok hasonlósága tekintetében az X társaság munkavállalóival hasonló helyzetben vannak.

²⁵ Lásd például a Kunstenbond (Művészeti Szakszervezet) és a Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (Holland Előadóművészeti Egyesület) között a holland szín- és táncművészeti ágazatban a 2020. január 1. és 2021. december 31. közötti időszakra kötött kollektív szerződés 14. cikkét, amely elérhető a <https://www.napk.nl/wp-content/uploads/2019/12/Cao-TD-2020-2021.pdf> címen; vagy a Gospodarska zbornica Slovenije (Szlovén Kereskedelmi és Iparkamara), a Svet RTV Slovenija (az RTV Szlovénia Tanácsa), valamint a Združenje radijskih postaj Slovenije ter (Szlovén Rádióadók Egyesülete) és a Sindikat novinarjev Slovenije (Szlovén Újságírók Szakszervezete) által kötött, hivatásos újságírókra vonatkozó kollektív szerződés 2. cikke, amely elérhető a <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=KOLP49> címen.

Ugyanazokat a feladatokat látják el, mint az alkalmazásban lévő zenészek (azaz rendezvényeken zenélnek), az előadások tartalmát, helyét és időzítését illetően az X társaság ugyanazon utasításainak hatálya alá tartoznak, mint az alkalmazásban lévő zenészek. Ilyen körülmények között a zenészek munkafeltételeit szabályozó kollektív szerződés nem tartozik az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá.

c) Digitális munkaplatformokon dolgozó egyéni önfoglalkoztatók

- (28) Az onlineplatform-gazdaság megjelenése és a digitális munkaplatformokon keresztül történő munkavégzés új valóságot teremtett egyes egyéni önfoglalkoztatók számára, akik a munkavállalókkal hasonló helyzetben vannak azokkal a digitális munkaplatformokkal szemben, amelyeken keresztül vagy amelyek részére végzik munkájukat. Az egyéni önfoglalkoztatók függhetnek a digitális platformoktól, különösen az ügyfelek elérése tekintetében, és gyakran kerülnek kényszerhelyzetbe olyan munkaaajánlatok miatt, ahol kevés vagy semmilyen mozgástérrel nem rendelkeznek munkafeltételeik megtárgyalására, a díjazásukat is beleértve. A digitális munkaplatformok általában egyoldalúan, az egyéni önfoglalkoztatók előzetes tájékoztatása vagy a velük folytatott konzultáció nélkül írhatják elő szerződéses viszonyuk feltételeit.
- (29) A közelmúltbeli ítélkezési gyakorlat és a nemzeti szintű jogalkotási fejlemények további támpontokat adnak az ilyen önfoglalkoztatók és a munkavállalók összehasonlíthatóságára vonatkozóan. Az átsorolás eseteivel összefüggésben a nemzeti bíróságok egyre inkább elismerik a szolgáltatók bizonyos típusú platformoktól való függését, vagy akár a munkaviszony fennállását²⁶. Ugyanebben az értelemben néhány tagállam olyan jogszabályt²⁷ fogadott el, amely a digitális platformok részére vagy azokon keresztül szolgáltatók munkaviszonyának vélelmét vagy kollektív tárgyaláshoz való jogát határozza meg.
- (30) Ezen iránymutatás alkalmazásában a digitális munkaplatform kifejezés jelentése minden olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az alábbi követelmények mindegyikének megfelelő kereskedelmi szolgáltatást nyújt: i. a szolgáltatást legalább részben elektronikus úton, például weboldalon vagy

²⁶ A kilenc uniós tagállam, Svájc és az Egyesült Királyság ítélkezési gyakorlatának részletes áttekintését lásd itt: Hiebl, C.: *Case Law on the Classification of Platform Workers: Cross-European Comparative Analysis and Tentative Conclusions*. Comparative Labour Law & Policy Journal, 2021.5.2., https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3839603

²⁷ Lásd például Spanyolországban a munkavállalók jogállásáról szóló, a 2015. október 23-i 2/2015. sz. királyi törvényerejű rendelettel jóváhagyott törvény átdolgozásának módosításáról szóló, 2021. május 11-i 9/2021. sz. királyi törvényerejű rendeletet, amelynek célja a digitális platformok területén a forgalmazásban részt vevő személyek munkavállalói jogainak biztosítása (Hivatalos Közlöny 113. szám, 2021. május 12., 56733–56738. o.); vagy Görögországban a Görög Köztársaság a munkavédelemről szóló 4808/2021. sz. törvényét – Független munkaügyi felügyeleti hatóság létrehozása – A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a munka világában tapasztalható erőszak és zaklatás felszámolásáról szóló 190. számú egyezményének megerősítése – A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a munkahelyi biztonság és egészségvédelem előmozdításáról szóló 187. számú egyezményének megerősítése – A munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtása, valamint a Munkaügyi és Szociális Minisztérium egyéb rendelkezései és egyéb sürgős intézkedések (Hivatalos Közlöny A' 101/19-06-2021).

mobilalkalmazáson keresztül, a távolból nyújtják; ii. a szolgáltatást az azt igénybe vevő fél kérésére nyújtják; és iii. szükséges és lényeges elemként magában foglalja az egyének által végzett munka megszervezését, függetlenül attól, hogy a munkát online vagy egy adott helyszínen végzik-e. Azok a platformok, amelyek az egyének számára nem nyújtanak munkaszervezést, hanem egyszerűen olyan eszközt biztosítanak, amelyen keresztül az egyéni önfoglalkoztatók eljuthatnak a végfelhasználókhoz, nem minősülnek digitális munkaplatformnak. Például az a platform, amely csupán összesíti és megjeleníti a rendelkezésre álló szolgáltatókat (pl. vízvezeték-szerelőket) egy adott területen, és ezáltal lehetővé teszi az ügyfelek számára, hogy igény szerint igénybe vehessék szolgáltatásaikat, nem minősül digitális munkaplatformnak, mivel nem szervezi meg a szolgáltatók munkáját.

- (31) E megfontolások fényében az egyéni önfoglalkoztatók és a digitális munkaplatformok közötti, jellegüknél és céljuknál fogva a munkafeltételek javítására irányuló kollektív szerződések nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá, még akkor sem, ha a szóban forgó egyéni önfoglalkoztatókat a nemzeti hatóságok/bíróságok nem sorolták át munkavállalóvá.

5. példa

Szituáció: Közúti személyszállítási platformokon dolgozó járművezetők egy csoportja tárgyalásokat kezd a közúti személyszállítási platformokat összefogó regionális egyesülettel, annak érdekében, hogy kollektív szerződést kössön a járművezetők munkafeltételeinek javítása érdekében. Mielőtt a közúti személyszállítási platformok (az egyesület tagjai) tárgyalásokat kezdenének a járművezetőkkel, összehangolják tárgyalási stratégiájukat. Végül soron a tárgyalások kudarcot vallanak, és nem kerül sor kollektív szerződés megkötésére. Ezt követően a közúti személyszállítási platformok egyesülete olyan határozatot fogad el, amely a fogyasztók számára útvonalanként 5 EUR minimálárat állapít meg. A platformok a járművezetőkkel való tárgyalások megkezdése előtt koordinációjuk részeként megvitatták annak lehetőségét is, hogy egy útra vonatkozó minimálárat állapítsanak meg.

Elemzés: Egyesületük révén a közúti személyszállítási platformok megpróbálnak tárgyalásokat folytatni a járművezetőkkel egy olyan kollektív szerződésről, amelynek célja a járművezetők munkafeltételeinek javítása. Annak ellenére, hogy végül nem születik megállapodás, az egyéni önfoglalkoztatói tevékenységet folytató járművezetők és a platformok egyesülete közötti tárgyalások nem tartoznának az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá. Ugyanez vonatkozik a járművezetőkkel folytatott tárgyalásokat megelőző, platformok közötti koordinációra is, feltéve, hogy ez a koordináció az ezen iránymutatás hatálya alá tartozó kollektív szerződés tárgyalásához szükséges és arányos.

A platformok között a fogyasztóknak felszámítandó minimális menetdíjról folytatott megbeszélések azonban nem a munkafeltételekre vonatkoznak. A versenytársak közötti ilyen árkoordináció valószínűleg céljánál fogva sérti az EUMSZ 101. cikkét. Mindenesetre a közúti személyszállítási platformok egyesülete által elfogadott határozat nem tartozik ezen iránymutatás hatálya alá, mivel az nem az egyéni önfoglalkoztatók és partnereik közötti kollektív tárgyalások eredménye, hanem az egyesület tagjai, azaz a platformok (üzleti partnerek) közötti megállapodás eredménye.

Ezzel szemben, ha az egyéni önfoglalkoztatói tevékenységet folytató járművezetők és a platformok egyesülete közösen megállapodtak volna a sofőrök számára az egy útra számított, 5 EUR összegű minimáldíjban (függetlenül attól, hogy ezt a költséget hogyan hárítják át a fogyasztókra), az ilyen megállapodást úgy kellett volna tekinteni, mint

amely a munkafeltételekre vonatkozik, és így nem tartozik az EUMSZ 101. cikk hatálya alá.

4. A BIZOTTSÁG VÉGREHAJTÁSI PRIORITÁSAI

- (32) Egyes esetekben az egyéni önfoglalkoztatók, akik nincsenek a munkavállalókkal hasonló helyzetben, mégis gyenge tárgyalási pozícióba kerülhetnek partnereikkel szemben, és ezért előfordulhat, hogy nem tudják jelentősen befolyásolni munkafeltételeiket. Ezért, még ha nem is feltételezhető, hogy kollektív szerződéseik nem tartoznak az EUMSZ 101. cikkének hatálya alá, ezek az egyéni önfoglalkoztatók valójában hasonló problémákkal szembesülhetnek, mint a fent említett kategóriákba tartozó önálló vállalkozók. Ezért ha a kollektív szerződések célja az egyéni önfoglalkoztatók tárgyalási pozíciójában az üzleti partnereikkel szemben fennálló egyértelmű egyensúlyhiány megszüntetése, és jellegüknél és céljuknál fogva a munkafeltételek javítására irányulnak, a Bizottság ezekkel a szerződésekkel szemben nem fog beavatkozni.
- (33) A kollektív szerződések következő kategóriái esetében úgy kell tekinteni, hogy azok teljesítik a fenti kritériumokat:
- a) *Egyéni önfoglalkoztatók által bizonyos gazdasági erővel rendelkező üzleti partnerekkel kötött kollektív szerződések*
- (34) Előfordulhat, hogy azok az egyéni önfoglalkoztatók, akik bizonyos szintű gazdasági erővel és ezáltal vevői erővel rendelkező üzleti partnerekkel állnak kapcsolatban, nem rendelkeznek kellő tárgyalási pozícióval ahhoz, hogy befolyásolják munkafeltételeiket. Ebben az esetben a kollektív szerződések jogszerű eszközt jelenthetnek a két fél tárgyalási pozíciójában mutatkozó egyensúlyhiány korrigálására.
- (35) Ennek megfelelően a Bizottság nem avatkozik be az egyéni önfoglalkoztatók és partnereik közötti kollektív szerződésekkel szemben olyan esetekben, amikor a tárgyalási pozícióban mutatkozó egyensúlyhiány nyilvánvaló²⁸. Ez a tárgyalási pozícióban mutatkozó egyensúlyhiány legalább a következő esetekben áll fenn:
- amennyiben az egyéni önfoglalkoztatók kollektív szerződésekről tárgyalnak vagy kollektív szerződéseket kötnek egy vagy több olyan partnerrel, amely az egész ágazatot vagy iparágat képviseli; valamint
  - amennyiben az egyéni önfoglalkoztatók kollektív szerződésekről tárgyalnak vagy kollektív szerződéseket kötnek egy olyan partnerrel, amelynek éves összesített árbevétele meghaladja a 2 millió EUR-t, vagy amelynek munkavállalói létszáma

²⁸ Ez az iránymutatás nem értelmezhető úgy, mint amely (pozitív) végrehajtási prioritást állapít meg a Bizottság számára az egyéni önfoglalkoztatók és az e küszöbértékeket el nem érő vállalkozások közötti kollektív tárgyalások és szerződések tekintetében.

legalább 10 fő, vagy több olyan partnerrel, amelyek együttesen meghaladják e küszöbértékek egyikét²⁹.

---

²⁹ A mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló, 2003. május 6-i bizottsági ajánlás (az értesítés a C(2003) 1422. számú dokumentummal történt) melléklete 1. címének megfelelően számítva (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

6. példa

Szituáció: X, Y és Z társaság gépjármű-karbantartási és -javítási szolgáltatásokat nyújt. X társaság teljes forgalma 700 000 EUR, Y társaságé 1 millió EUR, Z társaságé pedig 500 000 EUR. Az e társaságoknál egyéni önfoglalkoztatóként dolgozó technikusok elégedetlenek alacsony díjazásukkal és a rossz biztonsági feltételekkel, és úgy határoznak, hogy a munkafeltételeik javítása érdekében közös tárgyalásokat folytatnak X, Y és Z társasággal. A három társaság megtagadja a tárgyalást, arra hivatkozva, hogy az egyéni önfoglalkoztatóként dolgozó technikusokkal kötendő bármely kollektív szerződés sértené az EUMSZ 101. cikket.

Elemzés: Mind az egyéni önfoglalkoztatóként dolgozó technikusok, mind a három gépjárműipari szolgáltató társaság az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozásnak minősül. A tárgyalási pozícióban mutatkozó egyensúlyhiányra vonatkozó vélelem nem lenne érvényes, ha X, Y vagy Z társaság önállóan tárgyalna, mivel egyikük sem éri el az ezen iránymutatás (35) bekezdésében meghatározott 2 millió EUR-s forgalmi küszöbértéket. Ebben az esetben azonban a vélelem érvényes, mivel a három társaság kollektív tárgyalásokat folytat, ezért az összesített forgalmukat kell figyelembe venni. A Bizottság ezért ebben az esetben nem avatkozna be az egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételeire vonatkozó kollektív szerződésekkel szemben.

b) Önfoglalkoztatók által nemzeti vagy uniós jogszabályok alapján kötött kollektív szerződések

- (36) Egyes esetekben a nemzeti jogalkotó a szociális célkitűzések elérése során az egyéni önfoglalkoztatók bizonyos kategóriái tárgyalási pozíciójában mutatkozó egyensúlyhiány kezelése érdekében lép fel, vagy azáltal, hogy i. kifejezetten biztosítja az ilyen személyek számára a kollektív tárgyaláshoz való jogot; vagy ii. kizárja a nemzeti versenyjog hatálya alól az egyéni önfoglalkoztatók által bizonyos szakmákban kötött kollektív szerződéseket. Így amikor az ilyen nemzeti intézkedéseket szociális célkitűzésekre tekintettel fogadják el, a Bizottság nem avatkozik be az egyéni önfoglalkoztatók azon kategóriáit érintő kollektív szerződésekkel szemben, amelyekre az ilyen nemzeti jogszabályok vonatkoznak.

7. példa

Szituáció: Az A tagállam nemzeti joga kizárja a nemzeti versenyjog hatálya alól az egyes önfoglalkoztatók által a kulturális ágazatban kötött megállapodásokat.

Elemzés: A tagállam a szociális célkitűzésekre tekintettel a nemzeti versenyjog alóli ágazati mentességet vezetett be. Még abban az esetben is, ha az intézkedés hatálya túlmutathat az ezen iránymutatás III. szakaszában említett egyéni önfoglalkoztatók helyzetén, a Bizottság nem avatkozik be az egyéni önfoglalkoztatók által a nemzeti intézkedés alapján kötött kollektív szerződésekkel szemben.

8. példa

Szituáció: B tagállam munkajoga biztosítja az egyéni önfoglalkoztató újságírók azon jogát, hogy kollektív tárgyalásokat folytassanak azokkal a társaságokkal, amelyeknek szolgáltatást nyújtanak.

Elemzés: B tagállam kifejezetten biztosítja a kollektív tárgyaláshoz való jogot az önfoglalkoztatók egy meghatározott kategóriájának, nevezetesen az újságíróknak. Ez azt jelenti, hogy az újságírók és azon társaságok között létrejött kollektív szerződések, amelyeknek szolgáltatást nyújtanak, a nemzeti versenyjog értelmében nem minősülnek versenyellenesnek. Ezért ebben az esetben a Bizottság nem avatkozna be az egyéni önfoglalkoztató újságírók által kötött kollektív szerződésekkel szemben.

- (37) Ugyanebben az értelemben a szerzői jogi irányelv³⁰ rögzítette azt az elvet, hogy a szerzők és az előadóművészek³¹ jogosultak arra, hogy megfelelő és arányos díjazásban részesüljenek, amikor műveik és a szerzői és szomszédos jogok védelme alatt álló egyéb teljesítmények felhasználására vonatkozó kizárólagos jogaikat engedélyezik vagy átruházzák³². A szerzők és az előadóművészek általában

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (PE/51/2019/REV/1) (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

³¹ Valamennyi szerző és előadóművész a szerzői jogi irányelv 18. cikkének hatálya alá tartozik, kivéve a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke értelmében vett számítógépi programok szerzőit (HL L 111., 2009.5.5., 16. o.). A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (PE/51/2019/REV/1) 23. cikkének (2) bekezdése (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

³² A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (PE/51/2019/REV/1) 18. cikkének (1) bekezdése és (72) preambulumbekendése (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.). Lásd még ugyanezen irányelv (73) preambulumbekendését, amely szerint a szerzők és az előadóművészek díjazásának „megfelelőnek és arányosnak kell lennie az engedélyezett vagy átruházott jogok tényleges vagy potenciális gazdasági értékéhez képest, figyelemmel a szerző vagy az előadóművész

gyengébb szerződéses helyzetben vannak, mint partnereik³³, és az irányelv lehetőséget biztosít szerződéses helyzetük megerősítésére annak érdekében, hogy a felhasználási szerződéseikben méltányos díjazást biztosítsanak³⁴. A szerzői jogi irányelv rugalmasságot nyújt a tagállamoknak ezen elv különböző mechanizmusok (akár kollektív tárgyalások) alkalmazásával történő végrehajtásához, amennyiben e mechanizmusok megfelelnek az uniós jognak³⁵.

- (38) E rendelkezésekkel összhangban és a szerzői jogi irányelv egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a Bizottság nem avatkozik be az egyéni önfoglalkoztató szerzők vagy előadóművészek által a partnereikkel az említett irányelv alapján kötött kollektív szerződésekkel szemben.
- (39) Ezen iránymutatás (38) bekezdése nem alkalmazandó a közös jogkezelő szervezetek vagy független jogkezelő szervezetek³⁶ összefüggésében folytatott kollektív tárgyalásokra. Ez az iránymutatás nem értelmezhető úgy, mint amely kizárja az uniós versenyjog alkalmazásából e szervezetek vagy jogalanyok gyakorlatait³⁷.

---

teljes műhöz vagy más védelem alatt álló teljesítményhez való hozzájárulására, valamint az eset minden egyéb körülményére, például a piaci gyakorlatokra vagy a mű tényleges felhasználására”.

³³ A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (PE/51/2019/REV/1) (72) preambulumbekkezdése (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

³⁴ Kollektív tárgyalásra a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK) 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (PE/51/2019/REV/1) 19. cikkének (5) bekezdésében, 20. cikkének (1) bekezdésében és 22. cikkének (5) bekezdésében említett esetekben is sor kerülhet (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

³⁵ A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (PE/51/2019/REV/1) 18. cikkének (2) bekezdése és (73) preambulumbekkezdése (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

³⁶ „Közös jogkezelő szervezet” olyan szervezet, amely jogszabály vagy jog, átruházás, felhasználási engedély vagy más szerződéses megállapodás alapján, egynél több jogosult érdekében és közös javára kizárólagos vagy fő céljaként szerzői és szomszédos jogokat kezel, és amely a következő feltételek közül az egyiket vagy mindkettőt teljesíti: i. a tagjai tulajdonában vagy ellenőrzése alatt áll; ii. nonprofit szervezetként működik. „Független jogkezelő szervezet”: olyan szervezet, amely jogszabály, jog, átruházás, felhasználási engedély vagy más szerződéses megállapodás alapján, egynél több jogosult érdekében és közös javára kizárólagos vagy fő céljaként szerzői és szomszédos jogokat kezel, és amely: i. nem áll a jogosultak közvetlen vagy közvetett, teljes vagy részleges tulajdonában vagy ellenőrzése alatt; és ii. profitorientált szervezetként működik; A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének a) és b) pontja (HL L 84., 2014.3.20., 72. o.).

³⁷ A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (56) preambulumbekkezdése (HL L 84., 2014.3.20., 72. o.).

9. példa

Szituáció: Y társaság újságok és magazinok kiadója. Számos olyan újságíró, aki szabadúszóként dolgozik, cikkekkel járul hozzá az Y társaság kiadványaihoz. Y társaság az egyes újságokban vagy magazinokban megjelent cikkek alapján díjazást fizet az újságíróknak. Az újságírók nincsenek megelégedve az Y társaságtól kapott díjazás mértékével, és tárgyalásokat folytatnak Y társasággal, és kollektív szerződésben állapodnak meg az Y társaság által fizetett jogdíjak (díjazás) 20 %-os növeléséről.

Elemzés: Ezen iránymutatással összhangban a Bizottság nem avatkozik be az egyéni önfoglalkoztató (szabadúszó) újságírók és az Y társaság által kötött kollektív szerződéssel szemben, mivel a szerződést a szerzői jogi irányelv alapján kötötték meg.